

Lüganuse Keskkooli tugisüsteemide ja õpiabi rakendamise tingimused ja kord

Lüganuse Keskkooli tugisüsteemide ja õpiabi rakendamise tingimused ja kord on Lüganuse Keskkooli õppekava osa (aluseks Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava) ja seda rakendatakse hariduslike erivajadustega õpilastele selleks, et kõik õpilased olenemata hariduslikust erivajadusest, tuleksid koolis toime ja suudaksid omandada ettenähtud õpitulemused ning elus toime tulemiseks vajalikud pädevused.

Hariduslike erivajadustega õpilaseks (HEV) loetakse õpilast, kelle individuaalne eripära käitumises ja/või õppimises põhjustab olulisi raskusi töötamaks koos oma klassikaaslastega samal ajal samas ruumis ja õpetaja poolt vastavale klassile koostatud töökava alusel. Hariduslike erivajadustega on ka õpilased, kes küll suudavad koos klassikaaslastega õppida ja samas ruumis viibida, kuid samale tulemusele jõudmiseks vajavad täiendavat aega ja juhendamist õpetajate poolt.

Tugimeetmed on suunatud

(a) andekatele, (b) õpiraskustega, (c) käitumisprobleemidega, (d) tervisehäiretega ja (e) pikemaajaliselt õpikeskkonnast eemal viibinud õpilastele.

I Üldosa

1. Tugimeetmete eesmärk on toetada vajadusel õpilasi nii õppetöös kui ka sotsiaalses toimetulekus.

2. Tugimeetmete põhimõtted.

2.1. Võimalikult varajane märkamine ja püüd ennetada õpi- ja käitumisprobleeme.

2.1.1 Hariduslike erivajaduste väljaselgitamise aluseks on õpilase mahajäämus õppetöös, käitumisprobleemid, tervisehäired ja anded.

2.1.2. Hariduslike erivajaduste väljaselgitamine toimub (a) õpitulemusvestluste, (b) pedagoogilis-psühholoogilise hindamise, (c) tasemetööde, (d) ettelugemiste, (e) diagnoos- ja kontrolletteütluste, (f) erinevates tingimustes õpilase käitumise korduva ja täpsema vaatluse, (g) lapse meditsiiniliste uuringute ja (h) arenguestluste põhjal, mille käigus leitakse erivajaduse põhjus.

2.2. Tekkinud probleemide puhul on vajalik kiire sekkumine, tugiteenuste rakendamine.

2.3. Õpilaste toetamise tagamiseks on kooli ja kodu tihe ja järjepidev koostöö.

2.4. Nõustamine ja õpiabi koolis koosneb erineva tasandi toetustest:

2.4.1. Märkamine ja esialgne toetamine (klassiõpetaja/aineõpetaja konsultatsioonid, arenguestlused, kontakt koduga, kontakt teiste õpetajatega, pikapäevarühm, huviringid)

2.4.2. Õpilaste vajaduste, pädevuste ja potentsiaali väljaselgitamine, hariduslike erivajadustega lapsi hõlmavad tegevused (õpilase individuaalsuse kaardi täitmine ja selle analüüs, võrgustikutöö kooli spetsialistidega, kooli spetsialistide uuringud)

- 2.4.3. Koolipoolsete täiendavate toetuste rakendamine (õpiabi, sotsiaalpedagoogiline abi, individuaalse õppekava rakendamine, täiendav õppetöö õppeaasta lõpus, klassikursuse kordamine)
- 2.4.4. Kooliväliste tugisüsteemide kaasamine (suunamine erispetsialistide konsultatsioonile, suunamine nõustamiskomisjoni).

II Rakendamine

1. Õpilaste nõustamine –koolis nõustavad õpilasi vastavalt oma pädevusele klassijuhatajad, aineõpetajad, sotsiaalpedagoog, eripedagoog.

2. Õpiabi süsteemi kuuluvad:

2.1. Klassijuhataja/aineõpetaja töö

2.1.1. Õpilaste esmane abistamine ja nõustamine on õpetaja (klassijuhataja, aineõpetaja) ülesanne.

2.1.2. HEV märkamise ja väljaselgitamise algatamise aluseks on õpilase hinded või õpilase käitumine. Klassijuhataja ja/või aineõpetaja märkavad õpilast, kellel on tekkinud õpiraskused ühes või mitmes erinevas aines või käitumisprobleem(id).

2.1.3. Klassijuhataja võtab vajadusel ühendust õpilase vanematega.

2.1.4. Vajadusel teeb klassijuhataja õppenõukogule ettepaneku õpilasele tugisüsteemide rakendamiseks.

2.1.5. Klassijuhataja esitab iga õppeveerandi lõpus õppenõukogule klassi aruande raames HEV õpilaste nimed, kokkuvõtte neile eelnevalt rakendatud tugimeetmete tulemuslikkusest ning ettepanekud täiendavate/uute koolisestest meetmete rakendamiseks. Klassijuhataja jääb tugimeetmete rakendamise koordinaatoriks.

2. 2. Pikapäevarühm

2.2.1. Pikapäevarühm moodustatakse I ja II kooliastme õpilastest.

2.2.2. Pikapäevarühm võimaldab õpilasele tuge ja järelevalvet õppetööst vaba aja sisustamisel ning koduste õpiülesannete täitmisel, pedagoogilist juhendamist ja suunamist huvialategevuses ning huvide arendamisel.

2.2.3. Pikapäevarühma töö planeerimisel ja korraldamisel juhindub kasvataja kooli õppe- ja kasvatustegevuse üldistest eesmärkidest, pikapäevarühma õpilaste vanuselistest ja individuaalsetest iseärasustest, nende kodustest tingimustest ning lastevanemate ja õpilaste põhjendatud soovidest.

2.2.4. Pikapäevarühm töötab vastavalt töö- ja ajakavale

2.3. Huvialaringid

2.3.1. Huviringide töö eesmärgiks on välja selgitada kõrgendatud huvi ja võimetega õpilased ning juhendada neid tegelema oma huvialaga vabal tahtel ja vabal ajal.

2.3.2. Ringitunnid toetavad koolis läbiviidavat õppe –kasvatustööd, ennetavad käitumis- ja õpiprobleeme ning aitavad andekatel õpilastel tegeleda süvendatult huvipakkuva valdkonnaga.

2.3.3. Ringitöö planeerimiseks ja tegevuse kajastamiseks kasutatakse ringitöö päevikut e-koolis.

2.4. Konsultatsioonides/tugiõpperühmades osalemine

2.4.1. Konsultatsioonide/tugiõppe eesmärgiks on ajutiste õpiraskustega õpilaste õppetöös järeleaitamine õppekavas nõutavate õpitulemuste saavutamiseks.

2.4.2. Konsultatsioonides/tugiõppes on võimalik saada õpiabi, kui õpilasel on tunnis

midagi jäänud arusaamatuks, ta on puudunud, samuti sooritada tegemata või ebaõnnestunud kontrolltöid või saada konsultatsiooni eelseisva kontrolltöö jaoks.

2.4.3. Konsultatsioonitunnid on kohustuslikud puuduliku veerandihinde saanud õpilastele, teistele õpilastele on osavõtt vabatahtlik.

2.4.4. Konsultatsioonijad on kooli kodulehel.

2.5. Õpiabi töökorraldus toimub vastavalt kehtivale määrusele.

2.5.1. Õpiabi eesmärk on toetada pikaajaliste või püsivate spetsiifiliste (õpivilumuste hälbed, mootorika ning segatüüpi arenguhälbed, nägemis- ja kuulmishälbed) õpiraskustega 1.-9. klassi õpilasi, kes vaatamata esimese tasandi toetussüsteemile ei suuda täita õppekava nõudeid ja vajavad õpioskuste ja harjumuste kujundamiseks abi, et saavutada põhikooli riikliku õppekava nõuetele lähedasi õpitulemusi.

2.5.2. Õpilasele määratakse õpiabi aineõpetaja soovitusel (õppenõukogu otsuse alusel).

2.5.3. Õpiabi tund on korrektsioonilise suunitlusega, õpilaste (arvestades nende ealisi ja individuaalseid iseärsusi) psüühiliste protsesside (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine), tunde- ja tahtevalla, kõne ja suhtlemise ning õpioskuste arendamine.

2.5.4. Õpiabi vajavad õpilased selgitatakse välja jooksva õppeaasta viimasel õppeveerandil.

2.5.5. Õpiabirühma viidavate õpilaste nimekirjad kinnitab õppenõukogu üheks õppeaastaks esimesel õppeveerandil. Õppeaasta keskel lisandunud õpilaste nimed kinnitatakse eraldi.

2.5.6. Õpiabirühma määratud õpilase kohta täidetakse õpilase individuaalsuse kaardi vastav lõik.

2.5.7. Õpiabirühmas võib osaleda korraga kuni kuus õpilast ja rühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest.

2.5.8. Õpiabi tunnid viiakse läbi õppetundide ajal.

2.5.9. Eripedagoogi põhjendatud ettepanekul koostöös aineõpetajatega võib kool rakendada õpilasele teatud ainetes diferentseeritud hindamist

2.6. Sotsiaalpedagoogiline abi

2.6.1 Sotsiaalpedagoogilise abi eesmärk on toetada kohanemi-, käitumis- ja õpiprobleemidega õpilasi (käitumisprobleemid, mitterahuldavad õpitulemused, vaesusest tingitud sotsiaalsed probleemid, koolist puudumine, isiksuslikud probleemid, terviseprobleemid).

2.6.2 Sõltuvalt vajadusest loob ja koordineerib sotsiaalpedagoog abivajaja ümber võrgustiku (koolisisese või/ ja -välise), mis parimal võimalikul moel toetaks õpilast probleemi põhjuste väljaselgitamiseks ja parimate võimalike lahenduste leidmiseks.

2.6.3. Sotsiaalpedagoog selgitab välja ja soovitab HEVõpilastele isiksuse arengut toetavaid tegevusi ja õppimisvõimalusi, aitab õpilasel oma probleeme teadvustada ja analüüsida, et leida oma probleemidele lahendus.

2.7. Individuaalse õppekava rakendamine

(individuaalse õppekava järgi õppimise kord vastavalt kehtivale määrusele).

2.7.1. Individuaalne õppekava on HEV õpilaste jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. IÕK koostatakse oluliselt erinevate oskuste, terviseprobleemide, isiksuseomaduste ja /või võimetege või koolist kaua eemal viibinud õpilastele, kellel on olulisi raskusi töötada oma klassikaaslastega samal ajal samas ruumis või vastavale klassile koostatud töökava alusel.

- 2.7.2. Individuaalse õppekava koostamise algatamise otsustab kooli õppenõukogu.
- 2.7.3. Individuaalse õppekava rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga.

2.8. Õpilase individuaalsuse kaart

- 2.8.1. Õpilase individuaalsuse kaardi (ÕIK) eesmärgiks on õpiraskuste põhjuste (õpilase individuaalsete erisuste) väljaselgitamine, kirjeldamine, andmestiku kogumine ja analüüs.
- 2.8.2. Oluliste õpi- ja käitumisraskuste ilmnemisel avab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega õpilasele ÕIK.
- 2.8.3. ÕIK täidedakse elektroonselt, vajadusel trükitakse paber kandjale. Väljatrükitud kaardid hoitakse õppealajuhataja kabinetis.
- 2.8.4. Kaardi täitmist koordineerib klassijuhataja.
- 2.8.5. ÕIK põhjal kogutud andmestikku analüüsivad õppeaasta lõpus (vajadusel ka õppeveerandi lõpus) klassijuhataja, eripedagoog, sotsiaalpedagoog ja kooli juhtkonna esindaja. Analüüsi põhjal tehakse vajadusel õppetöö tõhustamiseks otsus järgnevate tugisüsteemide rakendamiseks.

2.9. Käitumiskaart

- 2.9.1. Käitumiskaardi eesmärgiks on anda selge tagasiside õpilase käitumisele koolitunnis ja juhtida lapsevanema tähelepanu lapse käitumisprobleemidele koolis.
- 2.9.2. Klassijuhataja avab käitumisprobleemidega õpilasele aineõpetajate ettepanekul käitumiskaardi ja teavitab sellest ka lapsevanemat.

2.10. Nõustamiskomisjoni suunamine (erivajadustega õpilaste nõustamiskomisjoni suunamise tingimused ja kord vastavalt kehtivale määrusele)

- 2.10.1. Nõustamiskomisjoni suunamise eesmärk on määrata õpilasele põhihariduse omandamiseks võimetekohane õppekava või suunata õpilane sanatoorsesse kooli või erikooli.
- 2.10.2. Õpilase nõustamiskomisjoni suunamise otsustab kooli õppenõukogu.
- 2.10.3. Õpilase nõustamiskomisjoni suunamise võib algatada õpetaja, eripedagoog, psühholoog lapsevanema nõusolekul või lapsevanem. Ettepaneku õppenõukogule õpilase suunamiseks nõustamiskomisjoni teeb klassijuhataja.

2.11. Klassikursuse kordamine

- 2.11.1 Klassikursuse kordamise eesmärgiks on toetada pikaajaliste või püsivate õpiraskustega õpilasi, kes vaatamata aineõpetaja abile või nõustamisele ega õpiabile ei suuda täita õppekava nõudeid ja vajavad täiendavat aega, et saavutada klassikursuse õpitulemusi.
- 2.11.2. Ettepaneku jätta õpilane klassikursust kordama teeb klassijuhataja, kui
  - (a) õpilase tunnistusel on kolm või enam aastahinnet „puudulik” või „nõrk”
  - (b) õppenõukogu poolt määratud tugisüsteemid ei ole andnud nõutavaid tulemusi,
  - (c) täiendav õppetöö pole andnud tulemusi,
  - (d) IÕK pole otstarbekas rakendada,
  - (e) õpilase mahajäämuse põhjuseks on pikaajaline koolist puudumine haiguse tõttu,
  - (f) õpilane ei ole saavutanud nõutavaid teadmisi koolikohustuse mittetäitmise tõttu,
  - (g) klassikursuse kordamine on õpilase arengut toetav (st õpilane ja lapsevanem näevad selles positiivset tuge).

3. Hariduslike erivajadustega õpilastele abi osutamine

3.1. Õpiraskustega õpilaste toetamine

3.1.1. Tugisüsteem õppeperioodi sees (st ennetav töö mitterahuldava hinde vältimiseks) rakendub HEV õpilastele ja õpilastele, kellele on üksikhindena pandud „nõrk” või „puudulik”.

Aineõpetaja selgitab koostöös klassijuhatajaga välja põhjused ja kavandab lahendused: konsultatsioonid ja tugiõpe (täidetakse tugiõpperühma päevik), hindamise erisused, annab tagasisidet õpilasele, lapsevanemale ja klassijuhatajale. Kui õpilase hinded jätkuvalt ei parane, kavandatakse arutus lapsevanemaga tegevused tekkinud olukorra lahendamiseks ja informeeritakse sellest HEV koordinaatorit.

3.1.2. Tugisüsteem õppeveerandi lõpus rakendub kõigile, kellel on veerandihinne “puudulik” või „nõrk” või kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata. Aineõpetaja esitab veerandi lõpus HEV koordinaatorile analüüsi iga õpilase kohta, kes sai tema aines kokkuvõtvalt hinde „puudulik” või „nõrk” või kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata. Analüüs kirjeldab õpilasele osutatud õpiabi ning annab hinnangu valitud meetodite tõhususele ja teeb ettepaneku mõne muu tugimeetme rakendamiseks.

Toimub õpitulemusvestlus (osalevad aineõpetaja, õpilane, klassijuhataja ja lapsevanem), mille käigus lepitakse kokku edasine tegevus.

Kui õpilasel on veerandihinne välja panemata, siis aineõpetaja määrab hinde saamiseks tähtaja ja vajadusel tugisüsteemi.

3.1.3. Tugisüsteem õppeperioodi lõpus rakendub õpilastele, kellel on aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Nendeks on:

(a) täiendava õppetöö rakendamine (2 nädalat juunikuus),

(b) individuaalse õppekava rakendamine uueks õppeaastaks,

© nõustamiskomisjoni suunamine,

(nõustamiskomisjoni võib suunata ka õppeperioodi keskel)

(d) klassikursuse kordamine (kui täiendav õppetöö pole andnud tulemusi ja individuaalset õppekava ei ole otstarbekas rakendada),

3.1.4. Õpiabi osutamise mõjususe hindamine

Järevalvet kogusüsteemi toimumise ja vajalike toimingute teostamise üle teostab HEV koordinaator koostöös klassijuhatajatega ja kooli spetsialistidega (sotsiaalpedagoog, parandusõppe õpetaja)

Õpiabi osutamise mõjusust hinnatakse regulaarselt iga õppeveerandi lõpus klassijuhatajate aruannete ning õppeaasta lõpus klassijuhatajate aastakokkuvõtete põhjal.

3.2. Koolist puuduvate õpilastega tegelemine (aluseks on õpilaste puudumised koolist ja nende põhjuste analüüs).

3.2.1. Õpetaja tegevused pikemaajaliselt koolist puudunud õpilaste kooli saabumisel:

(a) tagada õpilase sulandumine õppe ja kasvatusprotsessi,

(b) tutvustada õpilasele õpetaja töökava ja hindamise aluseid tuua õppimist toetav keskkond,

(c) saavutada reaalsed ja jõukohased kokkulepped õpitulemuste omandamiseks ja arvestuslike ülesannete sooritamiseks,

(d) tagada nõutavate õpitulemuste saavutamine õppeaasta lõpuks.

3.3. Käitumisprobleemidega õpilastega tegelemine (aluseks on õpilase ebasobiv käitumine, so eirab kooli kodukorda ja ei arvesta üldtunnustatud käitumisnormidega).

3.3.1. Käitumisprobleemidega õpilase mõjutamine:

- (a) vestlused õpilasega (individuaalselt või kaasatud isikutega),
- (b) õpilase käitumisprobleemist informeeritakse lapsevanemat,
- (c) täidetakse käitumiskaarti,
- (d) vestlus koos lapsevanema, klassijuhataja, aineõpetaja(te)ga (vajadusel direktori/õppealajuhatajaga) sotsiaalpedagoogi juhtimisel,
- (e) käitumise tugikava rakendamine,
- (f) õpilase mitterahuldava käitumise arutamine õppenõukogus õppeaasta lõpus.